

Ileqqorissaarnermut najoqqutassianik naapertuineq

Pisiortorfiusartunut ileqqorissaarnermut najoqqutassiani FN-ip nunat tamalaani inuit pisinnaatitaaffii pillugit inatsisai akuerisat, aammattaaq nunarsuaq tamakkerlugu sulisartoqarnikkut isumaqatigiisummi ILO-mi, suliffimmi tunngaviusumik pisinnaatitaaffii pillugit allassimasuni sulisut pisinnaatitaaffii tunngavigneqarput. Najoqqutassiat pisiortorfiusartunut kikkunnnulluunniit atuupput, taakkununga imaani aalisarneq tunisassiornerlu, nunami tunisassioffiit, allaffiit suliffeqarfiillu kiffartuussiviusut ilaapput.

Tunisassianik suliffeqarfissuarmut Royal Greenlandimut pilersuisartut sullissisartullu¹ matumani ileqqorissaarnermut najoqqutassianik malittarisassanillu nassiusaannut tunngasunik naapertuinissaat, atsiorsimanissaat kiisalu niueqatigisartagaasa sulisuinut paasissutissanik najoqqutassianut malittarisassanullu tunngasunik oqaatsit paasissaasut atorlugit ingerlatitseqqiisarnissaat piumasaqaataavoq. Taamatuttaaq pisiortorfiusartut pisiortorfisartakkatik pilersuisutillu ileqqorissaarnermut najoqqutassianik naapertuinissaannik piumasaqarfiginissaannut akisussaapput.

Aqutsinermut tunngaviusut pisiortorfiusartunut atuuttut tamarmik sulisunut oqaatsit paasissaasut atorlugit ingerlateqqinneqartarnissaat piumasaqaataavoq.

Peqatigiiffiisinnaanermut kiffaanngissuseqarneq isumaqatigiissutillu ataatsimoorussat

Sulisut namminneq toqqakkaminnut peqatigiiffinnut assigisaanulluunniit ilaasortanngorsinnaanermut taamatuttaaq ataatsimoorussamik isumaqatigiissusiorsinnaanermut pisiortorfiusartumit pisinnaatinneqassapput. Sulisut sinniisaat assiigiinngisitsinermik pineqaqqusaanngillat suliffimmilu sulisunut atassuteqarsinnaatitaassapput.

Peqatigiiffiit naalagaaffimmit akuerisaasut kisimik ilaasortaaffigineqaqqusaappata sulisut sinniisussaminnik namminneq toqqaanissaminnut pisiortorfiusartumit periarfissaqartinneqassapput, kiisalu sulisut katerisimaarsinnaanermut sulianullu tunngasunik eqqartuisinnaanermut pisiortorfiusumit kiffaanngissuseqartitaassapput.

Assigiinngisitsinermut inerteqquteqarneq

Pisiortorfiusoq immikkut inuiaassuseq, ammip qalipaataa, suaassuseq, oqaatsit, upperisaq, politikikkut inissisimaneq allatigulluunniit nammineq isuma, innuttaasunut arlaannaannulluunniit ataneq, inuiaassuseq imaluunniit inuiaqatigiinnut arlaannaannulluunniit ataneq, pigisaqassuseq, sumi inunnorsimaneq, peqatigiinnut arlaannaannulluunniit ataneq, atoqueqariaaseq, peqqissutsikkut inissisimaneq, ilaqutaqarneq, ukiut aamma innarluuteqarneq imaluunniit immikkut ittumik ilisarnaateqarneq tunngavigalugit kinaassusersiueqqaanngilaq. Atorfinitsitsineq, akissarsiat, sulisut ajunngitsorsiaat, ilinniagaqarneq, qaffasinnerusumik atorfinitsitsineq, peqqussutitik malinninneq, soraarsitsineq, soraarnerussutisiassat imaluunniit sulinermut tunngasut allat pillugit aalajangerit pineqartunut tunngassuteqartunik kinaassusersiornertaqanngitsumillu tunngaveqassapput. Tamanna aalajangersimasumik sulisunut paarlatsitullu sulisunut atuuppoq.

Piffissat suliffiusussat atugassarititaasullu

Nunami sulitilluni qaangiuttoorneq ilanngullugu piffissap nalinginnaasumik suliffiusartussap sapaatip-akunneranut nalunaquttap-akunnerini 60-init sivilisunerunnginnissaa pisiortorfiusumit qulakkeerneqassaaq. Ingerlatsinermut tunngatillugu aatsaat pisariaqavikkaang atsaallu isumaqatigiissutinut naapertuukkaangat sulisut sivikitsumik piffisaliilluni kalerrinnerisigut qaangiuttoortillugit sulitinneqaqqusaapput. Malittarisassat allat sulinermut tunngasut inatsimmut atuuttumut isumaqatigiissutinullu naapertuuppata atuussinnaapput. Qaangiuttoornerit siumut aalajangigaareequsaanngillat.

Sulisut ullut 14-kkaarlugit minnerpaatut ulluni marlunni sulinngiffeqarsinnaatitaallutillu sulinermi naapertuuttumik qiteqquttarlutillu paarlannerit akornanni naammattumik qasuersaarsinnaatitaapput.

Piffissat suliffiusartut pillugit malittarisassat allat annerusumik angallatinut, ILO-mi malittarisassanut attuumassutilinnut, naalagaaffiup inatsisaanut isumaqatigiissutinullu ataatsimoorussanut naapertuuttumik atuussinnaapput.

¹ Pisiortorfiusoq pisiortorfiusartut allattorsimaffianni siullertut allassimasoq pisiortorfittut qaninnerpaatut nalunaarsorneqassaaq. Taamatuttaaq nioqquiti suliffeqarfissuarnit aalajangersimasuneersuuppata ileqqorissaarnermut najoqqutassiaq tunisassioq ilanngullugu atsiussavaa.

Sulisut suliffimmi timikkut, oqaatsitigut, kinguaassiutitigut aamma/imaluunniit tarnikkut malersugaannginnissaannut, qinngasaarneqarnermut siorasaarneqarnermulluunniit pisiortorfiusumit illersugaassapput, tamatumanilu aqutsisumit imaluunniit sulisumit taamaaliorneqarnersut apeqqutaatinneqassanngilaq.

Ajunngitsorsiat

Sulisut tamarmik atorfininnermut isumaqatigiissusioqatigineqassapput, isumaqatigiissutillu allaganngorlugit paasisaasunngorlugillu saqqummiunneqarlutillu inatsisitigut pituttorsimasuussapput.

Akissarsiat ajunngitsorsiallu pillugit inatsisitigut naalagaaffimmiillu piumasaqaatit imaluunniit piumaqaasaatit suliffeqarfissuarnut atuuttut pisiortorfiusumit minnerpaatut naapertorneqassapput. Pisiortorfiusoq pinngitsoornani sulisut namminneq ilaqutaasalu tunngaviusumik pisariaqartitaminnik pissarsisinaanissaat qulakkeerumallugu suliaasalu suussusaannut naapertuuttumik aningaasarsiaqartikkumallugit "naleqquttunik akissarsiaqartitsissaaq".

Qaangiuttoorlutik sulisut qaangiuttoornermut akigititaq aalajangersimasoq tunngavigalugu akissarsiaqartinneqartassapput. Sulisut akissarsiaasaat inatsisitigut naapertuinikkut sulisunut toqqaannartumik ataavartumillu tunniunneqartassapput. Akissarsiat ilanngaataat isertuannngissuseqarluni saqqummiunneqartassaaq aamma pillaaaniutitut atorneqaqqusaanngisaannarpoq.

Peqqissuseq isumannaallisaanerlu

Sulisut isumannaatsunik peqqinnartunillu suliffimmi atugaqartitaanissaat pisiortorfiusumit qulakkeerneqassaaq, tamatumanu ikuallattoornissamut, akoorutissanut navianartunut suleriaatsinullu navianartunut illersuinikkut ajutoornissamullu pitsaaliuinikkut. Isumannaallisaaneq peqqissuserlu pillugit najoqqutassanik najoqqutassanillu allanik naammattunik pilersitsisoqarsimallunilu naapertuisoqassaaq. Pisiortorfiusoq atortunik illersuutinik sulisinut tunniussaqaassaaq suliassanillu isumannaatsumik suliaqarnermut ilinniartitsissaaq.

Pisiortorfiusoq sulisut peqqinnartunik isumannaatsunillu atugaqartitaanissaannut akisussaasutut sinniisuussamik aqutsisunit toqqaasariaqarpoq. Pisiortorfiusoq pisariaqartitat sulisullu amerlassusaat naapertorlugit perususersartarfinnik naleqquttunik, eqqiluitsunik peqqinnartunillu perususersartarfeqarlunilu imissaqassaaq. Tamatumanilu taaneqartut aamma atuupput pisiortorfiusoq illusimmaviuteqarpat.

Meeqqanik sulisoqarnermut inerteqqut

Meeqqat sulisut 15-ileereersimasuussaataitaanerat

Pisiortorfiusoq meeqqanik sulisoqaqqusaanngilaq. Sulisussat meeqqat atuarfianni atuartussaataitaaneq naapertorlugi ukiulinnit appasinnerusumik ukioqaqqusaanngillat, pinngitsooratillu 15-ileereersimasuussapput. Pisiortorfiusoq sulilersitsinermut atatillugu ukiunik nakkutilleeriaatsinik patajaatsunik pilersitsissaaq.

Inuusuttuaqqat 13-it 15-llu akornanni ukiullit atuarfinni atuartussaataitaanermut sunniuteqanngitsumik ulluunerani oqitsunik suliaqarlutillu sivikitsumik sulisartut tassunga ilaatinneqanngillat. Meeqqat peqqissusaannik qajassuussisoqassaaq.

Ikaarsaarnermut najoqqutassaq

Meeraq suliunnaarpat pisiortorfiusoq meeqqap najoqqutassaanik ikaarsaarnermut najoqqutassiussaaq. Ikaarsaarnermut najoqqutassiaq meeqqap angajoqqaavi ilaqutaalu peqatigalugit suliarineqassaaq. Iliuserineqartut tamarmik meeqqamik qajassuussinissamik tunngaveqassapput.

Suliassat navianartut ajoqutaasullu

Pisiortorfiusartuq inuusuttunik (18-ileereersimanngitsunik) unnuarsioritseqqusaananilu suliassanik peqqissusaannut, isumannaatsuunissaannut ileqqorissaarnerannullu navianartorsiorititsisinaanisunik suliassaqtittussanngorlugit sulilersitseqqusaanngilaq.

Pinngitsaaliilluni sulisitsinermut nalitsinnilu inussiaateqarnermut inerteqqut

Pisiortorfiusartuq sutigut tamatigut pinngitsaaliilluni sulisitsinerni soorlu sulerulutsitsinerni, inussiaateqarnerni, inunnik niueruteqarnerni pinngitsaaliilluniluunniit sulisitsinerni peqataaqqusaanngilaq. Parnaarussat kajumissutsiminnik taamaallaat suleqqusaasut matumani ilaatinneqarputtaa. Sulisut sulinerminni sumunnarsinnaatitaallutik namminersorsinnaatitaassapput. Pisiortorfiusoq pinngitsaaliilluni sulisitsinikkut sulisut sulisoriinnarnissaat siunertaralugu akissarsiaannik, ajunngitsorsiassaannik, pigisaannik uppersarsaataannilluunniit (soorlu kinaanermut uppersarsaataannik angalanissamulluunniit uppersarsaataannik) tigumminnikkallaqqusaanngilaq.

Avatangiisinik eriainninneq ajutoornerillu

Pisiortorfiusartup aallutami (aalisarneq tukertitsinerlu ilanngullugit), tunisassiami, sullissinermilu avatangiisinik eriainnilluni qajassuartumik akisussaassuseqartumillu ingerlatsineq tunngavigalugu silaannarmut, nunamut, imaanut uumasullu assigiinngisitaartuunerannut ajoqutaanerisa minnerpaaffianiitinnissaat anguniassavaa.

Pisiortorfiusoq avatangiisinik eriainninneq pillugu inatsisitigut piumasaqaatinik aallussaminut tunisassiaminullu attuumassutilinnik ilisimannillunilu eqquutsitsissaaq.

Pisiortorfiusoq avatangiisit pillugit pissutsinut pingaarutilinnut kiisalu teknologinik avatangiisinut ajoqusiineq ajortunik ineriartortitsinermut atatillugu, avatangiisinik tunngaviusumik eriainninneq najoqqutaralugu ingerlatsinerminik pitsanngorsaanerminillu ataavartumik takussutissiissaaq.

Ajornartoornerit suliffeqarfissuarmilu ajutoornerit peqqissusermut ajoqutaasinnaasut inuiaqatigiinnullu sunniteqarsinnaasut imaluunniit avatangiisinut ajoqutaasinnaasut tamarmik pinngitsoortinnissaat anguniarlugu, ajornartoornermi najoqqutassianik pilersitsisoqarlunilu najoqqutassiat naleqqussarlugit nutarterneqartassapput.

Pisiortortoq politikkinik suliaqarnikkut, nukissiuutinik nunap iluaneersunik atuinerup annikillissinneratigut siunissamilu sunniinermut anguniagassiinikkut suliffeqarfiup avatangiisinut sunniutaasa annikillissarnissaanut pimoorussissaaq.

Tamatuma saniatigut pisiortortoq nioqqummut aalajangersimasumut Royal Greenlandip pisiarisaanut paasissutissanik avatangiisinut tunngasunik tunniusseqquneqarsinnaavoq.

Tunisassiassat malittarineqarsinnaanerit

Tunisassianik pilersuisoq aalisakkat tunisami pitsaasuunissaannut kiisalu sumi pisarineqarsimanerinit, qanga pisarineqarsimanerinit, aalisariummik sorlarmik pisarineqarsimanerinit imaluunniit tunisassiorfimmi sorlarmi tunisassiarineqaaqarsimanerinit paasissutissanik malittarineqarsinnaasunik saqqummiussaqaarnissaminut qaqugukkulluunniit akisussaavoq.

MSC-itut akuerisanik tunisassiorartut tunisassianik MSC-tut akuerisanik akuerisaanngitsunillu immikkoortitsinikkut MSC-ip piumasaqataannik naapertuinissaminik qulakkeerinnittassapput.

Pisiortorfiusoq tunisassiat malittarineqarsinnaanerit pillugu paasissutissanik piumaffigineqaruni tunisassiat annertussusaat pillugit paasissutissanik tunniussaqaassaaq.

Akussat poortuutissallu tunisassiorfimminngaanneersuunerat kingumut malittarineqarsinnaassaaq.

Peqquserlulluni iluanaarniarnermut akiliillunilu peqquserlutsitsinermut akiuiniarneq

Pisiortorfiusartooq atorfilinnut, eqqartuussiveqarfinnut aamma/imaluunniit inuinnarnut namminersortunut naapertuinngitsumik sunniteqartumik peqquserlulluni iluanaarniarnermut, peqquserluttuliorniarnermut, siorasaarluni akilersuitsiniarnermut, akileraarutitigut peqquserluttuliorniarnermut, peqquserlulluni aningaasarsianik malunnarunnaarsaniarnermut, akiliilluni peqquserlutsitsiniarnermut imaluunniit allamik periuseqarluni peqquserluttuliorniarnermut tunngasutigut akiussaaq. Assartuisut inatsisinik unioqqutitsillutik assartuissangillat, matumani inunnik anngiortumik assartuineq inerteqqutaavortaaq.

Pisiortorfiusartortatta peqquserlunermik pinaveersaartitsinermi pikkorissarnissaat kiisalu pisuni ilungersunartuni kinaassutsimik isertuussilluni nalunaaruteqartarfimmik pilersitsinissaat innersuussutigapput.

Sulisussarsiorneq

Pisiortorfiusartup pilersuisullu naapertuuttumik sulilersitsiniartarneq ILO-mi malittarisassani akuerisani pisiortorfiusartunullu ileqqorissaarnermut najoqqutassiani makkunani piumasaqaatit malillugit sulilersitsinissartik akisussaaffigaat. Tamatuma malitsigisaanik immikkoortut makku atuupput:

- Sulilersinneqarneq nammineq aalajangigaassaaq
- Sulisitsisoq qularnaveeqqutinik kinaassutsimulluunniit uppersaatinik tigummiaqassanngilaq
- Sulilersoq sulilernerminut atatillugu aningaasartuuteqassanngilaq
- Meeqqanik sulilersitsineq inerteqqutaavoq
- Sulilersussat najugaanni eqqiluisaarnermi malittarisassanik eqquutsitsisoqassaaq
- Piumasaqaatit sulisussarsiorfarfinnut ingerlateqqinneqassapput

Ileqqorissaarnermik misissuinerit

Nalorninartunik nalilersuineq toqqammavigalugu Royal Greenlandimit pisiortorfiusartut nunanit nalorninartoqarfinneersut 2022 naatinnagu ukiut aappertarlugit pingajuusumit nakkutilliivigineqartassapput (SMETA, BSCI assigisaaniilluunniit). Tamanna inussutissanik, akussanik poortuutinillu tunisassioortunut piumasaqaataavoq.

Piumasaqaatit qulaani allassimasut ataani allassimasunit pissarsiarineqarput:

UN Global Compact, principles 1-10

UN Guiding Principles on Business and Human Rights: (2005-2011)

UN Universal Declaration of Human Rights, 1948

Fundamental ILO conventions: 29, 87, 98, 100, 105, 111, 138 and 182

Other key ILO conventions: 1, 12, 14, 95, 97, 120, 131, 132, 134, 142, 155, 169 and 188